

Atur, contractació i reforma laboral

- La dualitat en l'ocupació s'havia de resoldre abans

JOSEP OLIVER ALONSO

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 13.04.10

El Govern va fer arribar ahir als agents socials un document de treball que resumeix les seves posicions, encara per definir de forma precisa, sobre els diferents àmbits que s'estan debatent en el diàleg social. Es tracta, doncs, d'una actualització del document del febrer amb què es va iniciar el procés. Ateses les propostes que es formulen, moltes i de calat molt divers, algunes consideracions són necessàries.

La primera, que la necessària reforma laboral avança. I que els temes que hi ha sobre la taula són els correctes. Així, sense ànim d'exhaustivitat, cal destacar que el document inclou propostes que van des del paper de les ETT, o de les empreses privades de col·locació i recol·locació, fins al foment de la contractació indefinida, des de la reducció dels costos d'acomiadament fins al foment de la contractació a temps parcial o des del foment de la contractació dels aturats amb especials dificultats fins a l'ampliació dels contractes de formació per als joves fins als 25 anys, entre altres extrems.

En segon lloc, l'element més destacat en la premsa d'avui serà, sens dubte, el de l'eventual adaptació a Espanya del model austríac, que permet abaratir els costos d'acomiadament mitjançant l'expedient d'acumular un fons individual per als treballadors, a títol personal, que pot contribuir a reduir les càrregues de l'acomiadament. Aquesta proposta obeeix al diagnòstic, del Govern i de gran part dels analistes, del caràcter estructural que té la temporalitat i de l'existència d'un

mercat dual, en què conviuen una part no menor d'assalariats amb contracte temporal amb els que el tenen indefinit. La proposta, en el nivell de definició general en què es formula, sembla adequada. No obstant, sóc un xic escèptic pel que fa a la seva capacitat per corregir a mitjà termini el nostre mercat laboral. I això obeeix al fet que, si les empreses es comporten racionalment com es voldria, l'ús de la contractació temporal s'explica, fonamentalment, per l'existència de costos d'aprenentatge molt baixos. Dit d'una altra manera: temporalitat i model productiu estan entrellaçats. I de la mateixa forma que el model alemany de manteniment de la desocupació al si de l'empresa s'explica, entre altres raons, per la voluntat empresarial de no perdre una mà d'obra que costa formar, el contrari també és cert. A més, la flexibilitat del mercat laboral espanyol va més enllà dels assalariats: el boom dels no assalariats en l'expansió i, en especial, d'aquells que sent assalariats han estat facturant a les empreses que els contractaven, suggereix que l'aixeta per on s'escapa la contractació indefinida és més gran.

Finalment, des del meu punt de vista la més rellevant de les propostes del Govern es refereix a les modificacions per estimular la contractació d'aquells aturats amb dificultats especials. L'augment de l'atur a Espanya s'ha concentrat en els treballadors amb menys nivell formatiu: sent prop del 40% dels llocs de treball abans de la crisi, han acumulat prop del 70% de la nova desocupació. La recol·locació d'aquests efectius és el repte més important que afronta el nostre mercat laboral els pròxims anys. Probablement més rellevant que la dualitat entre els assalariats, perquè aquesta altra dualitat (entre treballadors i aturats) és, certament, bastant més problemàtica i injusta. Per això, la invitació a reconsiderar el sistema de bonificacions i centrar-les en els joves de 16 a 30 anys amb especials problemes d'ocupabilitat, o l'augment en l'ús dels contractes

per a la formació, ampliant l'edat màxima dels 21 als 24 anys, cal considerar-les mesures molt pertinents.

La dualitat en la contractació assalariada és un problema que havia d'abordar-se, més enèrgicament, en l'expansió. Llastimosament, el dels pròxims cinc/set anys serà l'atur estructural.